

Handleiding Vergoeding Buitengewone Kosten

op grond van artikel 17, Rva 2005

datum: juli 2018
naam:
bedrijfsonderdeel: Unit Staf, team Juridische Zaken; unit Uitvoeringsprocessen

Versiebeheer

versiedatum	aanpassingen
Juli 2018	Reiskosten (paragraaf 2.2) inzake: Dublinclaimanten (spoor 1); bij beroep en vovo; hasa; vergunninghouders. Diverse tekstuele aanpassingen zoals Rza → Rma
Feb 2017	H2.2: toevoeging reiskosten bij spoor 1 en spoor 2 H2.3.5: aanscherping overige medische kosten H3: Afhandlingsprocedure samengevoegd met voormalige separate 'handleiding opstellen beschikking buitengewone kosten'.

Inhoudsopgave

1.	Doelgroep en juridisch kader.....	3
1.1	Doelgroep.....	3
1.2	Juridisch kader.....	4
1.2.1	Toestemming vooraf.....	4
1.2.2	Noodzakelijkheid.....	5
1.2.3	Niet op andere wijze in te voorzien.....	5
1.2.4	Proportionaliteit en subsidiariteit.....	6
1.2.5	Ex nunc toets door het COA.....	6
2.	Beoordeling buitengewone kosten.....	7
2.1	Griffierechten.....	7
2.1.1	Griffierecht in asiel- en COA-procedures.....	8
2.1.3	Griffierecht in reguliere procedures.....	8
2.1.4	Griffierecht of vast recht in civiele procedures.....	9
2.2	Reiskosten.....	9
2.2.1	Asiel- en andere verblijfsrechtelijke procedures.....	9
2.2.2	Herhaalde asielaanvraag.....	10
2.2.3	Medische redenen:.....	11
2.2.4	Uitstroom vergunninghouder.....	11
2.3	Medisch gerelateerde kosten.....	11
2.3.1	Opvragen medische informatie.....	11
2.3.2	Opstellen medische verklaring.....	12
2.3.3	Medisch onderzoek.....	13
2.3.4	Dieetkosten en nierdialyse.....	13
2.3.5	Overige medisch gerelateerde kosten.....	13
2.4	Contra-expertises.....	13
2.4.1	Contra-expertise taalanalyse.....	14
2.4.2	Contra-expertise documentenonderzoek.....	16
2.5	Vertaling authentieke akte.....	18
2.6	Legeskosten.....	18
2.7	Eigen bijdrage Raad voor Rechtsbijstand (RvR).....	20
2.8	Kinderopvang.....	21
2.9	Inschrijvingen (BRP, woningcorporatie) en pasfoto's.....	21
2.10	Uitvaartkosten.....	21
3.	Afhandelingsprocedure.....	23
3.1	Indiening aanvraag.....	23
3.2	Onvolledige aanvraag.....	23
3.3	Toewijzen of afwijzen per beschikking.....	23
3.4	Standaardbeschikkingen in IBIS.....	24

1. Doelgroep en juridisch kader

De vergoeding van buitengewone kosten aan bewoners vloeit voort uit de Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen 2005 (hierna Rva 2005). Artikel 17 van de Rva 2005 beschrijft uitvoerig wat onder buitengewone kosten moet worden verstaan en onder welke voorwaarden toekenning mogelijk is.

“Buitengewone kosten zijn noodzakelijke kosten die vanwege hun aard of hoogte in redelijkheid niet geacht kunnen worden door de bewoner zelf te worden betaald.”(artikel 17, lid 2)

Geen buitengewone kosten

De Rva 2005 geeft ook aan wat geen buitengewone kosten zijn (lid 5, 7 en 8). Zo worden legeskosten (Vw2000, artikel 24.2) of kosten die voortvloeien uit een door de bewoner gepleegde onrechtmatige daad (bijvoorbeeld schade), overtreding of misdrijf niet aangemerkt als noodzakelijke kosten. De hieruit voortvloeiende kosten moet de bewoner zelf voldoen. Als een bewoner bijvoorbeeld een ruit ingooit, moet hij de schade zelf betalen. Ook kosten verbonden aan een contra-expertise welke in de aa-fase wordt ingediend en kosten voor de huur van een woning of gerelateerde kosten (zoals voor gas, licht en water) zijn geen buitengewone kosten. Verder zijn kosten verbonden aan een eigen medisch onderzoek¹ geen buitengewone kosten (op grond van artikel 17, lid 7 sub c).

De volgende paragrafen van hoofdstuk 1 geven een toelichting bij de doelgroep en het juridisch kader. Hoofdstuk 2 gaat in op verschillende soorten buitengewone kosten. Hoofdstuk 3 beschrijft hoe de afhandeling van een verzoek tot vergoeding verloopt.

1.1 Doelgroep

De Handleiding Buitengewone kosten is van toepassing op asielzoekers en vergunninghouders die in een opvangvoorziening van het COA verblijven danwel administratief zijn geplaatst of gebruik maken van tijdelijke regelingen voor verblijf buiten een opvanglocatie zoals het zelfzorgarrangement (zza), gemeentelijk versnellingsarrangement (gva) of de logeerregeling voor vergunninghouders. In het vervolg wordt – tenzij anders aangegeven – steeds gesproken over ‘bewoners’.

De handleiding Buitengewone kosten is **niet** van toepassing op uitgeprocedeerde bewoners (zoals in de gezinslocatie en de vbl). Dit laatste vloeit voort uit jurisprudentie² van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (verder: de Afdeling). Iemand die uitgeprocedeed is (dus niet meer onder één van de categorieën van de Rva 2005 valt), maar nog wel in de opvang verblijft, kan op grond van de uitspraken van de Afdeling geen

¹ Als bedoeld in artikel 3.109e, vierde lid, van het Vreemdelingenbesluit 2000

² Bijvoorbeeld de uitspraken van de Afdeling d.d. 21 juli 2006, 200600615/1 en d.d. 5 juni 2007, 200609357/1

aanspraak meer maken op de bepalingen van artikel 17 Rva 2005, ook al ontvangt hij nog verstrekkingen krachtens de Rva 2005. Om vast te stellen of iemand uitgeprocedeerd is, kan IBIS geraadpleegd worden. Indien IBIS geen uitsluitel biedt, kan ook informatie over de status van de bewoner opgevraagd worden bij de IND.

1.2 Juridisch kader

De belangrijkste voorwaarden voor toekenning buitengewone kosten zijn:

- Kosten komen slechts voor vergoeding in aanmerking voor zover het COA vooraf toestemming aan de bewoner heeft verleend voor het maken van deze kosten. Een uitzondering zijn kosten die voortvloeien uit noodsituaties waarin geen mogelijkheid bestond tot het verzoeken om toestemming (artikel 17, lid 3).
- Buitengewone kosten zijn incidenteel. Enige uitzondering zijn kosten voortvloeiend uit een op voorschrift van een arts te volgen dieet (zie paragraaf 2.3.4).
- Een bewoner kan slechts aanspraak maken op vergoeding van buitengewone kosten als:
 - de kosten noodzakelijk zijn en
 - in die kosten niet op andere wijze kan worden voorzien.Uitsluitend als is voldaan aan beide voorwaarden wordt de toestemming voor het maken van de kosten verleend.

1.2.1 Toestemming vooraf

Van belang is dat buitengewone kosten alleen worden vergoed wanneer het COA vooraf (door unitmanager, locatiemanager of JZ) aan de bewoner toestemming heeft verleend voor het maken van deze kosten, met uitzondering van kosten die voortvloeien uit noodsituaties (waarin geen mogelijkheid bestond tot het verzoeken om toestemming). Uitzondering op deze regel vormt de vergoeding van griffierechten en de eigen bijdrage van de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) bij overname. Het treffen van rechtsmaatregelen door de bewoner en de keuze van een advocaat mag immers niet afhankelijk zijn van vooraf van het COA verkregen toestemming.

De bepaling dat de bewoner vooraf toestemming moet vragen, is mede opgenomen om te voorkomen dat de bewoner kosten maakt waarvan naderhand blijkt dat ze niet voor vergoeding in aanmerking komen. Daarnaast geeft de bepaling het COA de mogelijkheid om op de kosten te sturen. Slechts indien het niet mogelijk was om het COA vooraf om toestemming te vragen, bijvoorbeeld in een noodsituatie waarin de bewoner zeer dringend hulp nodig heeft, zal tot vergoeding worden overgegaan, mits aan de overige voorwaarden wordt voldaan. In alle andere gevallen, d.w.z. indien niet vooraf om toestemming is verzocht, zal het COA niet overgaan tot vergoeding van de kosten. Aangezien het belangrijk is dat bewoners van deze regeling op de hoogte zijn, is het wenselijk om dit op één of andere wijze binnen de unit bekend te maken.

Overigens geldt het gegeven dat men de toestemming van het COA niet kon afwachten gezien de termijnen in de asielrechtelijke procedure, niet als noodsituatie. In een gerechtelijke uitspraak³ is men namelijk tot het oordeel gekomen dat 'de aard en inrichting

³ Rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Assen d.d. 22 april 2010, Awb 09 / 43318

van de asielprocedure - en meer in het bijzonder de daarin geldende termijnen, in samenhang beschouwd met de tijd die het COA nodig heeft voor de besluitvorming - niet als een noodsituatie kan worden aangemerkt.⁷

Benadrukt wordt dat de Rva 2005 een ministeriële regeling is op basis van artikel 12 van de Wet COA. Het betreft een algemeen verbindend voorschrift. Indien men niet voldoende heeft kunnen aantonen dat sprake is van een noodsituatie, bestaat er geen ruimte om bij het ontbreken van voorafgaande toestemming tot vergoeding over te gaan. Er is in dit opzicht geen beleidsvrijheid.

1.2.2 Noodzakelijkheid

Van kosten die voor vergoeding in aanmerking komen, dient in redelijkheid geoordeeld te kunnen worden dat zij noodzakelijk zijn. Wat redelijk is, kan per individueel verzoek of situatie verschillen. Uit de toelichting op de Rva 2005 volgt dat de regelgever onder redelijkheid in ieder geval heeft verstaan kosten voor zaken die voor de bewoner onontbeerlijk zijn. Verder moeten de kosten in enige mate gerelateerd zijn aan het verblijf in een opvangvoorziening of aan de (medisch en mentale) situatie van betrokkene⁴. Dit betekent dat het mogelijk is om ook kosten te vergoeden die niet opgehangen zijn aan of verbonden zijn met de asielprocedure. Aangezien het in artikel 17 van de Rva 2005 om nogal vage begrippen gaat en om rechtsongelijkheid tussen units te voorkomen is in deze handleiding een overzicht opgenomen (zie hoofdstuk 2), dat een handvat biedt bij het beoordelen welke kosten voor vergoeding in aanmerking komen.

Het overzicht is niet uitputtend en in de praktijk kan het uiteraard voorkomen dat om vergoeding verzocht wordt van kosten die niet op de lijst voorkomen. In een dergelijke situatie beslist de locatiemanager. In deze gevallen, als ook indien om vergoeding van andere kosten wordt verzocht dan hierna genoemd, kan van tevoren advies ingewonnen worden bij de Unit Staf, team Juridische Zaken (JZ). Bovendien is de afhandeling van enkele soorten buitengewone kosten bij JZ neergelegd. Per kostensoort is vermeld wie voor beoordeling en afhandeling zorgdraagt: de locatiemanager of JZ.

1.2.3 Niet op andere wijze in te voorzien

Naast de voorwaarde dat alleen noodzakelijke kosten worden vergoed is aan de vergoeding van buitengewone kosten ook nog de voorwaarde gekoppeld dat de kosten niet op andere wijze bekostigd kunnen worden. Wanneer de bewoner op andere wijze in de noodzakelijke kosten kan voorzien, hoeft het COA deze kosten niet te betalen. Daarbij valt te denken aan kosten die door een verzekering worden vergoed, of kosten waarvoor een ander persoon aansprakelijk is, dan wel kosten van geringe hoogte. Immers, in de wekelijkse financiële

⁴ De zinsnede in de toelichting op artikel 17 van de Rva 2005 dat 'kosten gerelateerd moeten zijn aan de (medische of mentale) situatie van betrokkene', dient begrepen te worden als het bieden van een mogelijkheid aan het COA om een financiële bijdrage te kunnen leveren als zich een incidenteel, acuut medisch geval voordoet, dat zonder vergoeding van bijgaande kosten door het COA, als schrijnend kan worden aangemerkt. Deze zinsnede beoogt niet in de mogelijkheid te voorzien dat het COA de leges voor een reguliere aanvraag voor medische behandeling vergoedt.

toelage is een component voor kleding en andere persoonlijke uitgaven ('zakgeld') opgenomen, waarmee de bewoner zelf zaken kan bekostigen.

1.2.4 Proportionaliteit en subsidiariteit

Een voorwaarde die niet direct in artikel 17 van de Rva 2005 of de toelichting daarop is opgenomen, maar die wel volgt uit vaste jurisprudentie over kostenvergoeding door bestuursorganen, is dat de hoogte van de gemaakte kosten redelijk moet zijn. Op de bewoner rust dus de verplichting zijn kosten te matigen. Enkele voorbeelden ter verduidelijking.

Een bewoner die zijn advocaat per trein bezoekt, kan zowel per 1^e als 2^e klas reizen. Het COA is slechts gehouden een retour 2^e klas te vergoeden, ook al heeft de bewoner 1^e klas gereisd. Het reizen per 2^e klas is redelijk. Het reizen per 1^e klas is dat niet.

Een ander voorbeeld. Een bewoner die op medisch advies een bril nodig heeft, krijgt deze vergoed via de Regeling medische kosten asielzoekers (Rma). De Rma koppelt hieraan wel de voorwaarde dat slechts eenmaal per twee jaar een bril voor vergoeding in aanmerking komt en dat de bril bij een bepaalde opticien moet worden aangeschaft. Stel nu dat na één jaar door een ongeval de bril van de bewoner onherstelbaar beschadigt raakt. Vergoeding vanuit de Rma is niet mogelijk en indien de schade niet verhaald kan worden, kan de bewoner het COA op basis van artikel 17 van de Rva 2005 om vergoeding verzoeken. Echter, van de bewoner mag verlangd worden dat hij ten aanzien van het soort glazen en het montuur zijn kosten matigt. Als de bewoner toch kiest voor variluxglazen en een kostbaar montuur dan zal hij dat zelf moeten betalen.

1.2.5 Ex nunc toets door het COA

Het COA toetst 'ex nunc' op grond van artikel 83 van de Vreemdelingenwet 2000. Dat betekent dat bij het beoordelen van de aanvraag alle omstandigheden van de bewoner tot aan de beoordeling worden meegenomen. Als voorbeeld het volgende: een bewoner dient op 1 mei een aanvraag in. Op 8 mei gaat hij MOB. De aanvraag wordt op 14 mei beoordeeld. Bij de beoordeling moet de omstandigheid worden betrokken dat de bewoner MOB is gegaan. De aanvraag zal dus afgewezen worden omdat de bewoner niet meer in de opvang verblijft en geen verstrekkingen meer ontvangt.

2. Beoordeling buitengewone kosten

Ook hier is het goed om op te merken dat het COA pas tot vergoeding van buitengewone kosten overgaat indien het COA de bewoner vooraf toestemming heeft verleend tot het maken van deze kosten (zie paragraaf 1.2).

De buitengewone kosten kunnen ruwweg in 9 categorieën worden onderverdeeld. Hierbij geldt dat de beoordeling en afhandeling van medische gerelateerde kosten en contra-expertises verloopt via unit Staf (team JZ), terwijl de overige categorieën onder verantwoordelijkheid van de locatiemanager kunnen worden afgedaan. De afhandelingsprocedure is opgenomen in hoofdstuk 3.

Categorie	Afhandeling Meestal		Uitzonderingen
1 Griffierechten	Loma	afwijzing	Bij rechtmatig in de opvang (bv amv en art.64)
2 Reiskosten	Loma	toekenning bij reizen ivm overplaatsing, asielpcedure of medische noodzaak	
3 Medische kosten	JZ		
- Medisch onderzoek	JZ	afwijzing	
- Opvragen medisch dossier	JZ	afwijzing	
- Opstellen medische verklaring	JZ	toekenning	
- Dieetkosten / nierdialyse	JZ	toekenning	
- Medisch gerelateerde kosten	JZ	afwijzing	Bij uitzondering toekenning
4 Contra-expertises			
- taalanalyse	JZ	toekenning	Niet-taalkundige onderdelen
- documentonderzoek	JZ	afwijzing	
5 Vertaling authentieke acte	Loma	afwijzing	
6 Legeskosten	Loma	afwijzing	Kinderen in bepaalde gevallen; verlies/diefstal verblijfsdoc.
7 Eigen bijdrage RvR	Loma	afwijzing	wisseling advocaat
8 Kinderopvang	Loma	afwijzing	Minderjarige tienermoeders
9 Overige	Loma	afwijzing	inschrijving woningcorporatie

2.1 Griffierechten

Griffierecht is de bijdrage die de burger betaalt in de kosten van rechtspraak als iemand een gerechtelijke procedure instelt. Niet te verwarren met leges die door de IND bij het indienen van reguliere aanvragen worden geheven.

Bij griffierecht gaat de hoofdregel niet op dat het COA vooraf toestemming moet verlenen voor het maken van deze kosten. Dit zou namelijk indruisen tegen de algemeen aanvaarde regel dat iedereen vrijelijk toegang moet hebben tot de rechter. Dat recht op vrije toegang tot de rechter houdt niet in dat het COA gehouden is alle kosten dan maar te vergoeden. Ook griffierechten worden getoetst aan het vereiste van noodzakelijkheid⁵. Het COA dient deze

⁵ Een voorbeeld waar het COA kan afwijzen op geen noodzakelijk kosten is als iemand een vergunning asiel heeft maar in beroep gaat tegen een afwijzing regulier. In dat geval kan je aanvoeren dat het niet nodig is om in beroep te gaan tegen de afwijzing regulier omdat het verblijfsrecht al verkregen is.

toets wel terughoudend te hanteren om niet het verwijt te krijgen op de stoel van de rechter te gaan zitten. Daarnaast wordt bij griffierechten ook getoetst aan de rechtmatigheid van verblijf in de opvang. Iemand die uitgeprocedeerd is in zijn asielprocedure, maar nog wel in de opvang verblijft, kan op grond van een uitspraak van de Afdeling geen aanspraak meer maken op de bepalingen van artikel 17 Rva 2005, ook al ontvangt hij nog verstrekkingen krachtens de Rva 2005.

Voor amv geldt dat hij uitgeprocedeerd kan zijn en technisch gezien verwijderbaar maar niet ontruimbaar. De minderjarige heeft immers recht op opvang tot diens 18^e jaar. De griffierechten kunnen voor deze groep vergoed worden mits de kosten noodzakelijk zijn.

2.1.1 Griffierecht in asiel- en COA-procedures

Onder de Vreemdelingenwet 2000 heffen de rechtbanken in asielzaken geen griffierecht meer. Het COA zal daarom in asielprocedures ook geen griffierecht meer hoeven te vergoeden. Dit zelfde geldt voor de procedures die tegen het COA worden gevoerd. Ook in de COA-zaken wordt geen griffierecht geheven. Mocht een bewoner in een asiel- of COA-procedure toch te maken krijgen met een rekening en deze willen declareren bij het COA dan kan hij terugverwezen worden naar de rechtbank. De rechtbank zal het griffierecht op nihil dienen te stellen.

2.1.2 Griffierechten bij personen die niet in de COA-opvang verblijven

Het gebeurt nog wel eens dat bewoners griffiegelden vergoed willen krijgen voor familieleden die buiten de opvang verblijven. Aangezien deze personen niet onder de Rva 2005 vallen, komen deze kosten niet voor vergoeding in aanmerking.

2.1.3 Griffierecht in reguliere procedures

Indien de bewoner zelf een beroep doet op buiten schuld niet uit Nederland kunnen vertrekken of schrijnendheid en daarover procedeert, vergoedt het COA de griffierechten niet. Reden hiervoor is dat de IND bij het beoordelen van de asielaanvraag ambtshalve zal toetsen of een bewoner in aanmerking komt voor een vergunning regulier bepaalde tijd op één van de voornoemde gronden. Er is daarom geen reden dat de bewoner een dergelijke vergunning aanvraagt en daarover procedeert.

Maar als de bewoner rechtsmiddelen aanwendt tegen een door de IND ambtshalve - en dus niet op verzoek van de bewoner - niet toegekende vergunning regulier bepaalde tijd op één van de voornoemde gronden, vergoedt het COA de daarmee verband houdende griffierechten wél mits de vreemdeling nog in de centrale opvang verblijft en de Rva 2005 en artikel 17 Rva 2005 nog op hem van toepassing is (de bewoner is met andere woorden nog niet uitgeprocedeerd in asiel).

In reguliere zaken (d.w.z. indien de vreemdeling een aanvraag tot een verblijfsvergunning bepaalde tijd regulier - medisch, arbeid, verblijf bij partner - heeft ingediend) heffen de rechtbanken nog wel griffierecht. Ook hiervoor geldt dat zolang de vreemdeling nog in de centrale opvang verblijft en de Rva 2005 en artikel 17 Rva 2005 nog op hem van toepassing is (de bewoner is met andere woorden nog niet uitgeprocedeerd in asiel), het COA de griffierechten kan vergoeden.

2.1.4 *Griffierecht of vast recht in civiele procedures*

Het kan voorkomen dat een bewoner andere rechterlijke procedures dan vreemdeling-rechtelijke procedures voert (bijv. echtscheiding of een verhaalsprocedure uit onrechtmatige daad). Ook in dergelijke procedures kan griffierecht of vast recht geheven worden. Het griffierecht kan voor vergoeding in aanmerkingen komen mits de Rva 2005 van toepassing is en de kosten noodzakelijk zijn.

Door advocaten aan bewoners in rekening gebrachte voorschotten worden niet door het COA vergoed. Deze voorschotten krijgt de advocaat namelijk vergoed via de toevoeging van de Raad voor Rechtsbijstand. Hier geldt dus ook weer dat op andere wijze in de kosten kan worden voorzien.

Afhandeling door: locatiemanager

2.2 Reiskosten

Vergoeding van reiskosten is afhankelijk van de omstandigheden. Het COA vergoedt op grond van Rva 2005 in ieder geval reiskosten wanneer deze zijn gemaakt voor:

- asiel- en andere verblijfsrechtelijke procedures
- medische redenen
- schoolvervoer leerplichtige kinderen
- uitstroom vergunninghouder.

Daarnaast vergoedt het COA namens het ministerie van SZW enkele specifieke reiskosten van vergunninghouders. Het betreft reiskosten ten behoeve van:

- inburgeringstrajecten bij gemeente of
- deelname aan activiteiten voor vroegtijdige participatie en integratie.

Deze kosten vloeien niet voort uit de Rva 2005 en behoren feitelijk niet tot de verantwoordelijkheid van het COA. De overheid hecht echter veel waarde aan (tijdige start van) inburgering, integratie en participatie. Het COA ontvangt daarom sinds 2015 financiering van SZW voor de vergoeding van reiskosten aan vergunninghouders die al in de opvang beginnen met dergelijke trajecten. De vergunninghouder is ook hier gehouden om vooraf toestemming te vragen voor het aangaan van deze reiskosten. De kosten moeten apart worden gelabeld in IBIS-reiskosten.

2.2.1 *Asiel- en andere verblijfsrechtelijke procedures*

Bijvoorbeeld bij een overplaatsing, een afspraak bij de advocaat, of een zitting bij de rechtbank. Dit is een reguliere verstrekking voortvloeiend uit artikel 9 lid 1 sub c. Reiskosten die samenhangen met het reizen naar de rechtsbijstandverlener in de 8 dagen van de algemene asielfase komen niet voor vergoeding in aanmerking. In deze asiefase wordt de rechtsbijstandsverlener namelijk geacht naar het ac af te reizen (zie [Wijzigingsbesluit Rva 2005, juni 2013](#)). Ook reiskosten in verband met andere procedures, zoals bijvoorbeeld reguliere procedures, komen niet voor vergoeding in aanmerking.

Sporenbeleid

De asielprocedure is vanaf 2016 enigszins aangepast via het ‘sporenbeleid’ waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen kansrijke en kansarme asielaanvragen. Onderverdeling van bewoners in verschillende sporen moet leiden tot een effectievere afhandeling van de asielprocedure in termen van snelheid, capaciteit en geld. Kansarme aanvragen volgen spoor 1 of spoor 2.

Spoor 1 : Dublinclaimanten

Als blijkt dat een ander EU-land dan Nederland verantwoordelijk is voor de behandeling van de asielaanvraag van de vreemdeling in het kader van de Dublinverordening, vindt behandeling van de asielaanvraag plaats in spoor 1. De rvt-fase geldt voor deze bewoners niet. Na het Dublingehoor gaat een bewoner rechtstreeks vanuit de col naar een azc. Reizen naar zijn rechtbijstandverlener worden vergoed. Op het moment dat de asielaanvraag buiten behandeling wordt gesteld, omdat een ander EU-land verantwoordelijk is voor de asielaanvraag, wordt een Dublinclaim gelegd. Tot aan de overdracht is er recht op opvang en is de Rva 2005 dus van toepassing.

Spoor 2 : veilige landen

Evident kansarme asielaanvragen van bewoners afkomstig uit een veilig land van herkomst of die al elders in de Europese Unie bescherming hebben, kunnen versneld worden behandeld en afgewezen in spoor 2. Ook EU-onderdanen komen in dit spoor. Zolang er geen beschikking is, bevindt de bewoner zich in de rvt/aa fase en is er **geen vergoeding** van reiskosten naar de advocaat (conform reguliere werkwijze). De advocaat wordt geacht naar de bewoner te gaan.

Indien de aanvraag van de bewoner **niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond** door de IND wordt afgedaan en de bewoner hiertegen in beroep gaat⁶ en een vovo indient (waarvan de IND in het asielbesluit heeft aangegeven dat deze vovo in Nederland mag worden afgewacht) heeft de bewoner door het indienen van de vovo recht op Rva-verstrekingen tot en met de uitspraak op de vovo⁷. Dit geldt niet voor EU-onderdanen en bewoners die hun aanvraag hebben ingetrokken. De Rva 2005 is dus op deze bewoners van toepassing.

2.2.2 Herhaalde asielaanvraag

Tot 28 juni 2018 was de praktijk dat een bewoner die via het IND-kennisgevingsformulier ‘Tweede of volgende asielaanvraag (M35-O)’ aangaf opnieuw een asielaanvraag in te willen dienen, ten tijde van de kennisgeving geen recht had op opvang. De reiskosten voor het daadwerkelijk indienen van de asielaanvraag werden dan ook niet vergoed. Op 28 juni 2018 heeft de Raad van State⁸ echter geoordeeld dat een kennisgeving recht op opvang geeft. Als gevolg daarvan kunnen nu de reiskosten voor het daadwerkelijk indienen van de aanvraag wel vergoed worden.

⁶ de vreemdeling heeft ook al recht op opvang in de beroepstermijn, als nog geen beroep of vovo is ingediend.

⁷ Uitspraak EU Hof in Luxemburg, C-269/17-PPU en Gnandi (C-181/16)

⁸ Uitspraak RvS 28 juni 2018, 201706173/1/V1

2.2.3 Medische redenen:

Bijvoorbeeld reiskosten voor een bezoek aan een arts, medisch specialist of RIAGG, tenzij de zorgverzekeraar deze kosten vergoedt. Het moet daarbij tevens gaan om reguliere medische deskundigen en op verwijzing van de huisarts of de arts van de Praktijklijn.

2.2.4 Uitstroom vergunninghouder

De reiskosten voor inschrijving bij een woningbouwvereniging worden niet vergoed omdat de inschrijving meestal digitaal mogelijk is. Reiskosten voor de bezichtiging van een woning komen eenmalig voor vergoeding in aanmerking aangezien de bewoner moet kunnen verifiëren of de woning passend is. De woning moet wel via de regievoerder Plaatsing zijn aangeboden. Bij een nieuwe match na een terechte woningweigerings kunnen de reiskosten nogmaals worden vergoed. Ook reiskosten voor het ondertekenen van een huurcontract en het regelen van een uitkering kunnen worden vergoed. Voor de laatste kostenpost geldt wel als voorwaarde het overleggen van een brief waaruit blijkt dat het noodzakelijk is om in persoon te verschijnen. De reiskosten voor de verhuizing worden eveneens vergoed.

Bewoners moeten vooraf om vergoeding van reiskosten verzoeken en aantonen dat de kosten daadwerkelijk gemaakt dienen te worden. Kosten voor een reisafstand binnen 10 km komen voor eigen rekening (fietsafstand).

De volgende reiskosten komen **niet** voor vergoeding in aanmerking:

- Reiskosten voor een strafzaak of een zitting in het kader van echtscheiding.
- Het reizen naar een ambassade in het buitenland. Bewoners beschikken immers niet over een verblijfsvergunning en mogen formeel niet reizen naar het buitenland. Indien de IND ontheffing heeft verleend voor het reizen naar het buitenland en het in het kader van de asielprocedure dan wel terugkeer noodzakelijk is dat men afreist naar de ambassade in het buitenland, kan de vergoeding wel toegekend worden.
- Reiskosten die gemaakt worden in het kader van gezinshereniging. Deze reiskosten hangen immers niet samen met de asielprocedure. Ook reiskosten die nareizigers maken die bij een referent verblijven die reeds is uitgeplaatst naar een gemeente, worden niet vergoed nu deze feitelijk niet meer onder de verantwoordelijkheid van het COA vallen.

Afhandeling door: locatiemanager.

2.3 Medisch gerelateerde kosten

2.3.1 Opvragen medische informatie

Voor het opvragen van medische informatie, zoals een medisch rapport, of het laten opstellen van een medische verklaring door een (huis)arts, kunnen kosten in rekening worden gebracht. In principe komen deze kosten **niet** in aanmerking voor vergoeding door het COA. De bewoner kan namelijk het medisch dossier bij zijn huisarts of de arts van de Praktijklijn op het centrum opvragen. Zij stellen het medisch dossier meestal kosteloos aan de betreffende persoon ter beschikking.

Mochten voor het opvragen van medische informatie wel kosten in rekening worden gebracht, dan kan het COA deze eenmalig als buitengewone kosten vergoeden. De kosten komen dan alleen voor vergoeding in aanmerking wanneer de bewoner heeft kunnen aantonen dat het opvragen van de medische informatie noodzakelijk is voor zijn/haar asielprocedure. Ook moeten de kosten in overeenstemming zijn met de tarieven die de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG) heeft vastgesteld voor het opvragen van medische informatie.

Volgens de ‘Richtlijnen inzake het omgaan met medische gegevens’ uit 2010 van de KNMG mag voor het verstrekken van afschriften van dossiergegevens per pagina maximaal € 0,23 in rekening worden gebracht, met een maximum van € 5,00 per verzoek.⁹ Voor het verstrekken van een afschrift op een andere gegevensdrager dan op papier (bijvoorbeeld digitaal via mail of internet), mag een redelijke vergoeding van maximaal € 5,00 worden gevraagd. De vergoeding voor een afschrift van een of meer röntgenfoto’s mag maximaal € 22,50 bedragen. Bij een afschriftverzoek van meer dan 100 pagina’s kan maximaal € 22,50 in rekening worden gebracht. Zie de site van de KNMG voor meer informatie (<http://knmg.artsenet.nl>).

2.3.2 Opstellen medische verklaring

Voor het opstellen van een medische verklaring worden eveneens kosten in rekening gebracht. Deze variëren van rond de € 40 voor een verklaring opgesteld door een huisarts tot circa € 80 voor een verklaring opgesteld door een medisch specialist. Vergoeding is mogelijk indien de verklaring noodzakelijk is voor de asielprocedure.

Vanzelfsprekend geldt ook voor deze aanvragen de regel dat het COA vooraf toestemming moet verlenen voor het maken van deze kosten. Een noodsituatie, zoals genoemd in artikel 17, derde lid, van de Rva 2005, is de enige uitzondering op deze regel. In het geval dat medische informatie is opgevraagd zonder dat het COA vooraf toestemming heeft verleend (en de kosten dus al gemaakt zijn) moet dus worden nagegaan of sprake is van een dergelijke noodsituatie. Er is sprake van een noodsituatie indien het wegens zeer dringende redenen niet mogelijk was om voorafgaand aan het maken van de kosten toestemming bij het COA te verzoeken, zoals in de situatie waarin de bewoner acuut hulp nodig heeft. De bewoner moet dus in voldoende mate kunnen aantonen dat in zijn/haar geval sprake was van een noodsituatie. Heeft men dit niet voldoende duidelijk kunnen aantonen, dan moet de aanvraag worden afgewezen. Zie ook hetgeen hierover reeds is opgemerkt in paragraaf 1.2.

Het feit dat het COA in het verleden dergelijke (kleine) bedragen heeft vergoed - met of zonder voorafgaande toestemming - vormt voor het COA geen reden om alsnog de bedragen te vergoeden. Volgens een gerechtelijke uitspraak¹⁰ is ‘de enkele stelling dat het al jaren bestendige praktijk van het COA was om bij medische kosten niet vooraf toestemming te vragen’ geen reden om kosten toe te kennen. Het is voor het COA immers van belang dat inzicht gehouden wordt in de kosten die vergoed zullen worden.’

⁹ Zie ‘De prijs van een afschrift’ van de ‘Richtlijnen inzake het omgaan met medische gegevens’. Bron: site van de KNMG

¹⁰ Rechtbank ’s-Gravenhage, nevenzittingsplaats Groningen d.d. 11 februari 2010, Awb 09 / 38111

Tenslotte moet rekening worden gehouden met de situatie waarin een bewoner nog wel in de opvang verblijft, maar diens asielaanvraag definitief is afgewezen. De Rva 2005 is dan niet langer van toepassing en de bewoner kan geen aanspraak maken op Rva-verstrekkingen (ook al verblijft hij/zij in een opvangvoorziening). In deze gevallen gaat het COA niet over tot vergoeding van de kosten voor het opvragen van medische informatie.¹¹

2.3.3 Medisch onderzoek

Kosten voor een medisch onderzoek in het kader van de asielprocedure komen niet voor vergoeding in aanmerking¹².

2.3.4 Dieetkosten en nierdialyse

Buitengewone kosten zijn incidentele kosten. De enige uitzondering zijn kosten voortvloeiend uit een op voorschrift van een arts te volgen dieet. Deze structurele kosten komen voor vergoeding in aanmerking mits de dieetkosten niet vergoed kunnen worden uit het 'voedingsgedeelte' van de wekelijkse financiële toelage en de vergoeding elke keer van te voren wordt aangevraagd. Aan deze vergoeding is wel een maximum verbonden. Voor het bepalen van dit maximum is aansluiting gezocht bij de richtlijn van de Belastingdienst. In het verstrekkingenbeleid is dit verder omschreven. Bewoners die een nierdialyse ondergaan kunnen € 20 per week aan ondersteuning- en dieetkosten ontvangen.

2.3.5 Overige medisch gerelateerde kosten

Medisch gerelateerde kosten worden niet vergoed omdat deze kosten over het algemeen voor vergoeding door de Rma in aanmerking komen. Slechts indien de Rma deze kosten niet vergoedt en indien de medische noodzaak van deze kosten is aangetoond is een uitzondering mogelijk. Benadrukt wordt dat sprake moet zijn van een medische noodzaak. Indien alleen sprake is van kosten die gemaakt worden voor het verhelpen van een ongemak dan worden deze niet vergoed. Bovendien geldt voor deze kosten ook dat het COA van tevoren toestemming moet hebben verleend.

Afhandeling door: Staf/Team JZ

2.4 Contra-expertises

De IND kan onderzoeken verrichten in het kader van de asielprocedure. Het betreft dan door de Staatssecretaris van J&V wetenschappelijk erkende en verantwoorde onderzoeksmethoden, waarmee op objectieve wijze is vast te stellen of bijvoorbeeld een akte authentiek is; of iemand jonger is dan 16 jaar danwel ouder dan 20 jaar; of uit welk land of gebied de taal komt die iemand spreekt. Met de uitkomst van het onderzoek meent de IND dat het een deugdelijke beslissing kan nemen. Hieraan zijn voor de asielprocedure ook vergaande consequenties verbonden.

In bepaalde gevallen biedt de IND in het voornemen de bewoner wel de mogelijkheid om via een contra-expertise de conclusies uit het in opdracht van de IND verrichte onderzoek te

¹¹ Zie ook de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 21 juli 2006.

¹² Zie artikel 17 lid 7 sub c en de uitspraak van de Afdeling van 12 dec 2014 (201404194/1/V1).

weerleggen. Daartoe zal de bewoner dan ook feitelijk in staat moeten worden gesteld en zal de bewoner de kosten die ten behoeve van de contra-expertise gemaakt moeten worden vergoed dienen te krijgen. Een contra-expertise moet verder tijdens de besluitvormingsfase ingediend worden. De kosten verbonden aan een contra-expertise die wordt ingediend terwijl er al een beschikking in eerste aanleg ligt, zijn daarmee over het algemeen geen noodzakelijke kosten.

Kosten verbonden aan contra-expertises ingediend door een bewoner wiens asielaanvraag in het ac in behandeling is of is afgewezen, dan wel door een vreemdeling die op grond van de Rva, artikel 3 derde lid onder o, voor verstrekkingen in aanmerking komt, zijn **geen** buitengewone kosten (artikel 17, lid 7 Rva 2005).

2.4.1 *Contra-expertise taalanalyse*

Instanties die zich bezighouden met het verrichten van contra-expertises taalanalyse brengen soms ook kosten in rekening welke samenhangen met psychologische, etnologische, culturele dan wel antropologische onderzoeken. Omdat deze onderzoeken niet samenhangen met de daadwerkelijke contra-expertise taalanalyse, vergoedt het COA deze kosten niet. De kosten zijn immers niet noodzakelijk in de zin van artikel 17 Rva 2005. Deze experts beschikken niet over taalkundige expertise en de rapporten van psychologen, antropologen e.d. kunnen niet worden aangemerkt als rapporten van gekwalificeerde deskundigen.

Ook worden bij het laten verrichten van een contra-expertise taalanalyse soms kosten in rekening gebracht die samenhangen met juridische werkzaamheden. De bewoner heeft daarvoor een advocaat die hem bijstaat en die zijn onkosten vergoed krijgt via een toevoeging van de Raad voor Rechtsbijstand. Ook deze kosten vergoedt het COA dus niet.

Daarnaast zoekt het COA bij het vaststellen van de vergoeding van kosten van contra-expertise taalanalyse aansluiting bij een aantal formele criteria, die afgeleid zijn uit de afdelingsjurisprudentie:

- een contra-expertise taalanalyse moet uitsluitend gebaseerd zijn op de geluidsoptname van de IND. De Afdeling accepteert geen aanvullende opnames vervaardigd door derden. Het COA vergoedt kosten die samenhangen met het vervaardigen van een aanvullende bandopname niet. Deze kosten zijn niet noodzakelijk in de zin van artikel 17 Rva 2005
- Indien de naam van de contra-expert onbekend¹³ is, mag het COA informatie inwinnen over de identiteit van de expert. De opsteller van een contra-expertise moet aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen. Dat betekent dat het COA moet toetsen of de contra-expert een academisch opgeleide linguïst is met actuele kennis van de taal waarover hij/zij rapporteert, zijn/haar deskundigheid en onafhankelijkheid controleerbaar zijn, zijn/haar identiteit daartoe bij het bemiddelingsbureau bekend is en dat het bemiddelingsbureau bereid is desgevraagd het COA, desnoods onder geheimhouding, de identiteit van de opsteller mee te delen. Wanneer het bemiddelingsbureau de gevraagde gegevens niet

¹³ Uitspraak Afdeling van 16 januari 2013 nummer 201112376/1/V1

verstrekt, kan het COA vooraf niet toetsen of de kosten noodzakelijk zijn. Het COA vergoedt de kosten dan niet.

- De bewoner kan niet enkel door het plaatsen van kritische kanttekeningen bij de uitgevoerde taalanalyse verlangen dat de staatssecretaris een nieuwe taalanalyse moet laten verrichten dan wel van de taalanalyse afwijkende conclusie uit dient te gaan. Een contra-expertise taalanalyse kan pas als zodanig worden aangemerkt als een deskundige met de benodigde talenkennis naar de IND-opname heeft geluisterd en daar een rapport over heeft opgesteld. Indien dus het verzoek om vergoeding van de kosten slechts bestaat uit het laten vergoeden van werkzaamheden die samenhangen met het plaatsen van kritische kanttekeningen zal het COA deze niet vergoeden, want niet noodzakelijk in de zin van artikel 17 Rva 2005.

Uitvoering contra-expertise taalanalyse door Taalstudio

De meeste contra-expertises taalanalyse verlopen via de Taalstudio. De Taalstudio werkt met verschillende contra-expertises. Zo bieden zij de contra-expertise beperkt, uitgebreid en urgent aan.

Contra-expertise beperkt

De 'contra-expertise beperkt' bestaat slechts uit het verrichten van een contra-expertise. Het COA kan deze contra-expertisevergoeden tot een bedrag van € 800.

Contra-expertise uitgebreid en urgent

Deze contra-expertises omvatten een zogenoemde eerste en tweede fase en (soms) een derde fase. Een contra-expertise taalanalyse kan pas als zodanig worden aangemerkt als een deskundige (die beschikt over de benodigde talenkennis) naar de IND-opname heeft geluisterd en daarover een rapport heeft opgesteld. Bij de eerste fase van de Taalstudio is dit niet het geval. De kosten van de eerste fase zijn daarom geen noodzakelijk kosten in de zin van artikel 17 Rva 2005. Het COA vergoedt deze kosten **niet**.¹⁴

De tweede fase behelst de daadwerkelijke contra-expertise taalanalyse. De kosten van de tweede fase kunnen **wel** worden vergoed, tot een maximum van € 800. Ter toelichting op dit bedrag het volgende: Een redelijke vergoeding voor een gekwalificeerde taalkundig expert varieert van € 75 tot maximaal € 100 per uur. Een redelijke inschatting van de benodigde tijd voor een contra-expertise taalanalyse is gemiddeld 4 tot 6 uur. Een redelijk (ruim genomen) maximum totaalbedrag¹⁵ hiervoor is € 800 (excl. BTW), rekening houdend met overheadkosten, mogelijke vertaalkosten (inclusief preselectie) en een bepaalde winstmarge voor een eventuele tussenpersoon.

In sommige dossiers is sprake van een derde fase. De derde fase omvat het weerwoord op de reactie van de IND op de contra-expertise taalanalyse. De kosten van de derde fase kunnen worden vergoed tot een maximumbedrag¹⁶ van € 300 (excl. BTW). In dit bedrag zitten

¹⁴ De Afdeling onderschrijft het standpunt van het COA in haar uitspraak van 16 augustus 2010 (LJN: BN4817).

¹⁵ De Afdeling onderschrijft het COA-standpunt in haar uitspraak van 18 augustus 2010 (LJN: BN5481).

¹⁶ De Afdeling onderschrijft het COA-standpunt in haar uitspraak van 18 augustus 2010 (LJN: 5473)

mogelijke vertaalkosten verdisconteerd. Indien de bewoner gemotiveerd aangeeft dat in zijn specifieke geval € 300 niet voldoende is, kan van dit bedrag worden afgeweken.

Met de Taalstudio heeft het COA overeenstemming bereikt met betrekking tot het bekend maken van de identiteit van de in te schakelen experts. Het COA beschikt over een lijst met codes van experts van de Taalstudio die voldoen aan de criteria van de Afdeling. De bewoner dient bij zijn aanvraag om vergoeding de code van de in te schakelen expert te vermelden.

Uitvoering contra-expertise door Makano International

Een andere speler op de markt van contra-expertises taalanalyse is Makano International. Ook voor de contra-expertise taalanalyse uitgevoerd door Makano International geldt een maximale vergoeding van € 800 (excl. BTW). Ook hier geldt dat de identiteit van de in te schakelen expert bij het COA bekend moet zijn.

Makano International laat naast een contra-expertise taalanalyse ook vaak sociologische, ethologische en/of antropologische onderzoeken verrichten. Deze onderzoeken hebben niets te maken met de contra-expertise taalanalyse. De kosten verbonden aan deze onderzoeken worden niet vergoed.

Afhandeling door: Staf/Team JZ

2.4.2 Contra-expertise documentenonderzoek

De IND kan aan Bureau Documenten of aan de Koninklijke Marechaussee (KMar) opdracht geven om documenten van de bewoner die ingebracht worden tijdens de asielprocedure op echtheid te controleren. De IND biedt de bewoner de mogelijkheid om een contra-expertise in te brengen tegen dit documentenonderzoek. De kosten verbonden aan een dergelijke contra-expertise zijn niet altijd als noodzakelijk kosten aan te merken. De kosten komen behoudens de hieronder genoemde uitzonderingen over het algemeen **niet** voor vergoeding in aanmerking.

Het COA is, in lijn met de uitspraak van de Afdelingsbestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 19 september 2013¹⁷, van oordeel dat aangezien de beoordeling of een door een vreemdeling overgelegd document authentiek dan wel vervalst is, een specifieke deskundigheid vereist die de minister, het COA noch de bestuursrechter heeft, een bewoner de uitkomst van zodanige beoordeling van Bureau Documenten slechts met succes kan bestrijden door middel van een andersluidend deskundigenrapport.

Dat betekent niet dat het COA zonder meer gehouden is om tot vergoeding van de gevraagde kosten over te gaan. Ter beoordeling van de noodzakelijkheid heeft het COA de bevoegdheid bepaalde vereisten te stellen. Daar het COA vooraf dient te beoordelen of de kosten die verbonden zijn aan de eiser gewenste contra-expertise als noodzakelijke kosten in de zin van artikel 17 van de Rva 2005 kunnen worden aangemerkt, is zij genoodzaakt zich ervan te

¹⁷ 201204918/1/V1

vergewissen dat dit voorgenomen tegenonderzoek redelijkerwijs kan bijdragen aan de beoordeling van de ingediende asielaanvraag.

Daarom moet op voorhand duidelijk zijn of de in te schakelen expert over zodanige expertise en brondocumenten beschikt om een volwaardig tegenonderzoek te kunnen uitvoeren dat kan bijdragen aan de beoordeling van het asielrelaas van eiser.

Een documentenonderzoek is een technische en tactische beoordeling waarbij het document wordt vergeleken met een brondocument waarvan zeker is dat dit echt is en aan de hand van dit brondocument wordt vastgesteld of vervalsingstechnieken zijn toegepast. Wanneer een brondocument niet beschikbaar is, is het niet mogelijk een volwaardig documentenonderzoek uit te voeren. Bovendien, om een volwaardig technisch onderzoek te kunnen verrichten is het essentieel dat de onderzoeker beschikt over technisch-forensische vaardigheden

Slechts indien het rapport van het Bureau Documenten of de Kmar ruimte biedt voor twijfel kunnen de kosten voor het laten verrichten van een contra-expertise documentenonderzoek voor vergoeding in aanmerking komen:

- indien de bewoner aannemelijk kan maken dat de resultaten van een beoogde contra-expertise concrete aanknopingspunten zouden kunnen bieden voor twijfel aan de juistheid van een documentenonderzoek van Bureau Documenten of de Kmar en
- indien de bewoner aannemelijk kan maken dat de expert die de contra-expertise gaat verrichten als deskundige op het gebied van contra-expertise kan worden aangemerkt.

Om te kunnen beoordelen of een verzoek om vergoeding van kosten voor het laten verrichten van een contra-expertise documentenonderzoek kan worden toegekend zal het COA eerst moeten vaststellen of het rapport van Bureau Documenten of de Kmar ruimte biedt voor twijfel. Bij de aanvraag om vergoeding moet het rapport van het onderzoek meegezonden worden.

Verder moet het COA kunnen vaststellen dat de contra-expertise een volwaardig tegenonderzoek zal betreffen. Het tegenonderzoek zal zinvolle, objectieve en betrouwbare informatie moeten kunnen verschaffen. Bovendien moet het met zodanige waarborgen omkleed zijn, dat het op een door de rechter controleerbare wijze tot stand zal kunnen komen. Pas dan kan het rapport contra-expertise als tegenbewijs worden aangemerkt en kunnen de kosten als noodzakelijk worden aangemerkt. De bewoner zal bij zijn aanvraag de noodzakelijkheid aan moeten tonen door middel van een nadere onderbouwing op bovenstaande.

Bij de aanvraag tot vergoeding van kosten voor het laten verrichten van een contra-expertise documentenonderzoek wordt de aanvrager of gemachtigde geacht om in ieder geval de volgende stukken aan het COA ter beoordeling te doen toekomen:

- a) een afschrift van het voornemen dan wel de beschikking van de IND alsmede van het onderzoeksrapport waartegen de aanvrager een contra-expertise wil inbrengen;
- b) een specificatie van de te verrichten werkzaamheden en bijbehorende kostenopgave van de beoogde contra-expert in het kader van het technische en tactische documentenonderzoek;

- c) een ondertekende verklaring van de beoogde contra-expert, inhoudende dat hij of zij kennis heeft genomen van de door IND gestelde voorwaarden met betrekking tot het verstrekken en retourneren van de te onderzoeken documenten en dat hij deze voorwaarden gedurende het gehele onderzoek in acht zal nemen;
- d) een geactualiseerd curriculum vitae van de beoogde contra-expert;
- e) een overzicht van betrouwbaar bronnenmateriaal dat de expert voornemens is te gaan raadplegen.

Afhandeling door : Staf/Team JZ.

2.5 Vertaling authentieke akte

Het COA vergoedt de kosten verband houdende met de vertaling van authentieke aktes in de asielprocedure in beginsel niet. De Raad voor Rechtsbijstand (RvR) kan namelijk een vergoeding voor vertalingen verlenen, mits de vertaling gevraagd wordt in het kader van de asielprocedure en de advocaat middels een toevoeging werkt. In dergelijke gevallen kan het COA dus naar de RvR verwijzen voor de vergoeding.

Kosten verbonden aan het laten vertalen van documenten in het kader van gezinshereniging zijn geen noodzakelijke kosten in de zin van artikel 17 Rva 2005. Deze kosten worden gemaakt voor gezinsleden die niet in de centrale opvang van het COA verblijven. De kosten zijn niet gerelateerd aan het verblijf van betrokkene in de opvang of aan de (medische en mentale) situatie van betrokkene. De kosten zijn bovendien niet verbonden aan de asielprocedure (de status is immers al verleend). Ook in die zin zijn de kosten geen noodzakelijke kosten op grond van artikel 17 Rva 2005.

Soms wordt vergoeding gevraagd voor het vertalen van documenten uit het land van herkomst voor de inschrijving in de BRP (Basisregistratie personen). Deze kosten zijn niet noodzakelijk. Voor de inschrijving in de BRP zijn dergelijke documenten namelijk niet nodig. Een bewoner kan zich bij de BRP laten inschrijven door middel van overlegging van het W-document en eventueel een afschrift van het eerste en nader gehoor. Een vergunninghouder kan zich laten inschrijven aan de hand van het verblijfsdocument.

De kosten van vertalingen van aktes (bijvoorbeeld diploma's) die niet samenhangen met de asielprocedure vergoedt het COA niet aangezien deze kosten in zijn algemeenheid niet als noodzakelijk kunnen worden aangemerkt.

Afhandeling door: locatiemanager

2.6 Legeskosten

Leges zijn kosten die de IND berekent voor het indienen van een aanvraag voor een verblijfsvergunning. Niet te verwarren met griffierecht dat door rechtbanken bij het starten van een gerechtelijke procedure wordt geheven.

Aan het indienen van een asielaanvraag zijn geen leges verbonden. Legeskosten die verbonden zijn aan een in te dienen reguliere aanvraag zijn **geen** buitengewone kosten.

In de Rva 2005 zijn enkele uitzonderingen geformuleerd waarbij legeskosten wel voor vergoeding in aanmerking komen (artikel 17, lid 6, onderdeel *a t/m d*). Het gaat in alle gevallen om kinderen:

- 1 Leges voor de verlenging en omzetting van een verblijfsvergunning bepaalde tijd onder de beperking 'verblijf als alleenstaande minderjarige vreemdeling (*a en b*)'.
- 2 Leges verbonden aan aanvragen voor een verblijfsvergunning voor kinderen die in Nederland zijn geboren tijdens de (hoger) beroepsfase van de asielprocedure van de ouders. Deze kinderen worden niet in de asielprocedure van de ouders meegenomen. Om verblijf in Nederland te krijgen, moeten zij een verblijfsvergunning bij ouders aanvragen. Het COA vergoedde de leges die aan deze aanvraag zijn verbonden al in het geval de ouders statushouders zijn (op grond van artikel 17 lid 6, onderdeel *c*). Op grond van onderdeel *d* (dat in 2008 aan artikel 17 is toegevoegd) is het ook mogelijk de leges te vergoeden van kinderen van wie de ouders zich nog in de asielprocedure bevinden.
- 3 Kinderen van gepardonnerden die vanwege hun geboortedatum (na 13 december 2006) niet onder de pardonregeling vallen, moeten een reguliere aanvraag 'verblijf bij ouders' indienen. Het COA vergoedt deze kosten op grond van artikel 17 lid 6 onder *c*. Deze categorie komt gelet op het tijdsverloop bijna niet meer voor.

Bij het verlengen van vergunningen onder aandachtspunt 2 worden ook leges in rekening gebracht. Artikel 17 lid 6 onderdeel *c* en *d* van de Rva 2005 biedt geen ruimte om deze kosten te vergoeden. Dit onderdeel spreekt immers van *verlenen* en niet van *verlengen*.

Correctie persoonsgegevens

Regelmatig worden fouten gemaakt bij de registratie van persoonsgegevens van onze bewoners. Variërend van spelfouten, onjuiste geboortedata tot het omdraaien van voor- en achternaam. Op het moment dat deze fouten in een later stadium aan het licht komen, bijvoorbeeld bij inschrijving in de BRP, volgt een herstelactie en ontvangt de vergunninghouder van de IND een gecorrigeerd verblijfsdocument. Ook hiervoor kunnen in principe legeskosten in rekening worden gebracht wanneer de vergunninghouder aanvankelijk incorrecte informatie heeft opgegeven. Wanneer de 'fout' ligt bij de ambtenaar, geldt dit uiteraard niet. Aangezien in de praktijk meestal onduidelijk blijft hoe de fout is ontstaan, hanteert de IND het beleid om geen legeskosten door te berekenen aan vergunninghouders in de opvang. Incidenteel gebeurt dit toch. De bewoner kan dan naar de IND verwezen worden voor het op nihil stellen van de leges.

Verlies of diefstal verblijfsdocument

Bij vervanging van een document bij verlies of diefstal worden ook leges geheven. Het COA kan eenmalig deze leges vergoeden mits de vergunninghouder een bewijs heeft van aangifte bij de politie.

Afhandeling door: locatiemanager.

2.7 Eigen bijdrage Raad voor Rechtsbijstand (RvR)

De RvR is de organisatie die zorgdraagt voor (bijna) kosteloze rechtsbijstand. Een advocaat kan bij de RvR een verzoek om een toevoeging indienen. Indien de toevoeging wordt verstrekt, kan de advocaat de kosten voor zijn werkzaamheden declareren bij de RvR. Rechtzoekende is dan wel een eigen bijdrage verschuldigd.

Aan bewoners die uitsluitend aangewezen zijn op verstrekkingen krachtens de Rva 2005 wordt echter geen eigen bijdrage opgelegd. De veranderde werkwijze sinds 1 april 2006 van de RvR heeft tot gevolg dat in sommige gevallen wel een eigen bijdrage aan bewoners wordt opgelegd. Dit heeft te maken met het feit dat sommige bewoners een burgerservicenummer hebben, ofwel van henzelf, ofwel van de partner waar zij administratief bij zijn geplaatst. De RvR gaat er in dat geval vanuit dat men over een inkomen beschikt waarna een eigen bijdrage volgt.

De advocaat die een toevoeging namens de bewoner aanvraagt bij de RvR, moet bij zijn aanvraag aangeven dat de bewoner uitsluitend verstrekkingen krachtens de Rva 2005 ontvangt. Dan volgt geen eigen bijdrage. Verzuimd hij dit feit te melden dan zal de RvR aan de hand van een burgerservicenummer inlichtingen inwinnen bij de Belastingdienst. Aan de hand van die gegevens volgt een eigen bijdrage.

Verzoeken aan het COA om vergoeding van deze eigen bijdrage op grond van artikel 17 Rva 2005 moeten worden afgewezen. Enerzijds omdat de bewoner volgens de RvR blijkbaar een inkomen heeft naast de Rva-verstrekkingen en dus op andere wijze in de eigen bijdrage kan worden voorzien. Anderzijds, indien geen inkomen naast de verstrekkingen krachtens de Rva 2005 wordt genoten, kan ook op andere wijze in de eigen bijdrage worden voorzien. Middels de bezwaarschriftprocedure bij de RvR kan immers de opgelegde eigen bijdrage op nihil worden gesteld.

Eigen bijdrage bij overname

Vanaf 1 oktober 2013 wordt een eigen bijdrage opgelegd indien een rechtzoekende zijn zaak laat overnemen door een advocaat van een ander advocatenkantoor. Ook aan bewoners die uitsluitend Rva-verstrekkingen ontvangen, wordt een eigen bijdrage opgelegd (de laagste, in 2014 was 193 euro). Het COA vergoedt deze wel. Bij de aanvraag om vergoeding moet het besluit van de RvR gevoegd zijn zodat het COA kan controleren of het inderdaad om een eigen bijdrage overname gaat. Het besluit van de RvR is te herkennen aan 'Mutatie overname civiele toevoeging. Wijziging o.g.v. opvolging rechtsbijstandverlener'.

De bewoner zou vooraf om toestemming bij het COA moeten vragen voor overname. Aangezien dit indruist tegen het principe dat het een ieder vrij staat zelf een advocaat te kiezen, geldt het toestemmingsvereiste in dit geval **niet**.

Er wordt geen eigen bijdrage opgelegd indien sprake is van een dwingende reden tot overname (bijvoorbeeld ziekte of overlijden eerste advocaat). Of hiervan sprake is blijkt uit het besluit tot overname van de RvR. De advocaat moet dit besluit dus altijd aan het COA overleggen.

Afhandeling door: locatiemanager

2.8 Kinderopvang

Kosten voor kinderopvang komen niet voor vergoeding in aanmerking. Uitzondering vormen de kosten voor kinderopvang voor kinderen van minderjarige tienermoeders. Deze tienermoeders zijn leerplichtig. In dat kader kan kinderopvang vergoed worden.

Afhandeling door: locatiemanager

2.9 Inschrijvingen (BRP, woningcorporatie) en pasfoto's

De kosten voor de inschrijving in de BRP zijn over het algemeen gering. De bewoner kan deze kosten zelf betalen uit het zakgeldgedeelte van zijn verstrekkingen.

De kosten voor een uittreksel BRP zijn te kwalificeren als noodzakelijke kosten in het kader van uitstroom naar een gemeentelijke woning. Aangezien het een gering bedrag betreft kan ook dit uit het zakgeldgedeelte betaald worden. Wanneer bewoners buiten hun schuld vaker moeten verhuizen en dus telkens een nieuw uittreksel nodig hebben, kan dat bedrag bij elkaar opgeteld oplopen. De eerste betaling voor een noodzakelijk uittreksel uit de BRP is voor rekening van de bewoner. Eventuele daarop volgende betalingen voor noodzakelijke BRP-uittreksels zijn voor rekening van het COA.

Sommige gemeenten vragen circa € 12,50 voor het opmaken van een geboorteakte. Naast het feit dat een officiële geboorteakte lang niet altijd noodzakelijk is - vaak is een afschrift van de BRP voldoende - zijn dit ook geringe kosten die de bewoner zelf kan betalen.

Ook de kosten voor het maken van pasfoto's zijn gering en kan de bewoner zelf betalen. Het COA vergoedt deze kosten **niet**. Zie ook paragraaf 2.5 voor het vertalen van documenten ten behoeve van de inschrijving in de BRP.

Eventuele inschrijvingskosten bij een woningbouwvereniging worden vergoed mits de regievoerder Plaatsing de uitplaatsing heeft geregeld. Zijn deze kosten gering dan kan de vergunninghouder deze zelf betalen.

Afhandeling door: locatiemanager

2.10 Uitvaartkosten

Kosten voor een uitvaart zijn noodzakelijke kosten die door nabestaanden van een bewoner niet zelf gedragen kunnen worden. Om nu te voorkomen dat nabestaanden bij het COA om vergoeding van kosten moeten vragen met het risico dat niet alle kosten vergoed worden, heeft het COA een overlijdensverzekering voor bewoners afgesloten. Uitvaartkosten worden dus via deze verzekering betaald.

Afhandeling door: locatiemanager

3. Afhandelingsprocedure

3.1 Indiening aanvraag

Uitsluitend de bewoner, dan wel een daartoe door hem schriftelijk gemachtigde (zoals een advocaat), kan om vergoeding van buitengewone kosten verzoeken. De vergoeding vindt dus steeds plaats aan de bewoner of diens gemachtigde. Een verzoek tot vergoeding van griffierechten daarentegen kan rechtstreeks van de advocaat afkomstig zijn en kan ook aan de advocaat worden vergoed aangezien de rechtbank de kosten ook bij de advocaat in rekening zal brengen.

Het COA beoordeelt vervolgens of de kosten voor vergoeding in aanmerking komen. Bij deze beoordeling geldt deze handleiding als referentiekader. De in het vorige hoofdstuk opgenomen kosten vormen hiervan een nadere uitwerking.

De aanvraag moet altijd schriftelijk worden ingediend. Bovendien moet de bewoner de aanvraag doen voordat hij de kosten daadwerkelijk maakt (vooraf toestemming vragen aan het COA). Indiening achteraf is een reden om de aanvraag af te wijzen (Rva 2005, artikel 17, derde lid). Uitzonderingen hierop vormen de aanvragen voor:

- vergoeding van griffiegelden.
- vergoeding van eigen bijdrage bij overname advocaat. Deze kunnen wel achteraf, zonder toestemming van het COA, worden ingediend.

Een bewoner zal bij zijn aanvraag informatie moeten verstrekken om de aanvraag te onderbouwen. Ontbreekt deze en is dus niet duidelijk waarvoor nu precies vergoeding wordt gevraagd dan zal de COA-medewerker om meer informatie moeten vragen. Het niet verstrekken van informatie kan een reden zijn de aanvraag buiten behandeling te stellen.

3.2 Onvolledige aanvraag

Wanneer de aanvraag onvoldoende informatie bevat om een besluit te nemen, dan moet de advocaat binnen een termijn van 8 weken in de gelegenheid worden gesteld de aanvraag aan te vullen (Awb 3:18, lid 1). Voor de aanvulling heeft de advocaat een termijn van twee weken. Is de aanvraag niet of onvoldoende aangevuld dan kan de aanvraag binnen vier weken na indiening van de aanvulling of nadat de termijn van aanvullen ongebruikt is verstreken, buiten behandeling worden gesteld (artikel 4:5 lid 1 en 4 Awb). Dit moet gebeuren via een (afwijzende) beschikking met rechtsmiddelenclausule.

3.3 Toewijzen of afwijzen per beschikking

Vervolgens moet de aanvraag aan de hand van deze handleiding worden beoordeeld. De uitkomst van deze beoordeling ontvangt de bewoner schriftelijk in een beschikking. Het maakt niet uit of het een toekenning of afwijzing betreft: de mededeling (beschikking) aan de bewoner moet altijd schriftelijk gebeuren. Uiteraard komt van de beschikking ook weer een kopie in het bewonersdossier.

De bewoner heeft de mogelijkheid tegen een afwijzing in beroep te gaan bij de rechtbank. Om de rechterlijke toets goed te kunnen doorstaan, moet de beschikking voldoende draagkrachtig gemotiveerd zijn. Voorafgaand aan het besluit moet het COA voldoende informatie vergaren zodat een zorgvuldige afweging plaats kan vinden. Deze afweging moet in de motivering worden opgenomen. Bovendien moet de beschikking voorzien zijn van een rechtsmiddelclausule. De unitmanager en locatiemanager zijn bevoegd de beschikking te ondertekenen. De beschikkingen zijn te vinden in IBIS. Deze standaardbeschikkingen moeten nog wel aangepast worden aan de situatie van de aanvrager.

Sinds het mandaatbesluit van de staatssecretaris van 17 november 2017¹⁸ heeft het COA de bevoegdheid om namens de staatssecretaris te beslissen op aanvragen buitengewone kosten in de glo en vbl. Het toetsingskader is hetzelfde gebleven (nl afwijzen omdat de Rva 2005 niet op de bewoners van toepassing is) maar in plaats van een informerende brief, wordt de aanvraag nu per besluit afgewezen. De standaardbeschikking is te vinden in IBIS.

Het is heel belangrijk dat kopieën van de aanvraag en van alle andere bescheiden die de bewoner bij zijn aanvraag overlegt, in het bewonersdossier worden gevoegd en bewaard. Als de bewoner in beroep gaat, zal de rechtbank namelijk om deze stukken vragen. Het COA is dan verplicht de stukken te overleggen. Wanneer het COA aan een dergelijk verzoek niet kan voldoen, wordt de positie van het COA in de rechtszaak ernstig benadeeld.

3.4 Standaardbeschikkingen in IBIS

IBIS bevat voor de meeste situaties standaardbeschikkingen. Onder IBIS>Hoofdobjecten>Formulieren is een formulier te vinden voor inwilliging van buitengewone kosten:

Beschikking inwilliging buitengewone kosten

En er zijn verschillende beschikkingen voor afwijzing van buitengewone kosten wegens:

- Eigen bijdrage RvR
- Geen toestemming vooraf
- Griffierechten
- Legeskosten
- Niet noodzakelijke kosten
- Vergoeding door derde
- Voldoende eigen middelen
- Glo/vbl

Een aantal zaken is voor elke beschikking identiek en worden deels al door IBIS ingevuld. Allereerst moet in de beschikking de naam, het adres en de woonplaats van de bewoner worden ingevuld. Daarna volgt de datum, het kenmerk, het onderwerp, de naam van degene die de aanvraag heeft behandeld, telefoonnummer en fax van de behandelend medewerker, eventuele bijlagen en de datum van de aanvraag. Uiteraard volgt na de aanhef 'geachte' nogmaals de naam van de bewoner.

¹⁸ Besluit Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 17 november 2017 nr 2140261, Staatscourant nr 68395, 29 november 2017.

De stippelijntjes in de inleiding moeten door de COA-medewerker ingevuld worden. De tekstblokken **besluit, juridisch kader, motivatie en de rechtsmiddelen clause** zijn reeds ingevuld voor elke afwijzende beschikking en moeten blijven staan.

Mocht de bewoner persoonlijke omstandigheden aanvoeren bij de aanvraag dan is het netjes deze omstandigheden te vermelden bij de reden van de afwijzing.

Tenslotte moet bij de ondertekening de naam van de unitmanager of locatiemanager ingevuld worden en deze moet de beschikking ook ondertekenen.

Tot slot

Mocht er twijfel zijn bij het toekennen of afwijzen van een aanvraag of bij het invullen van de beschikkingen, neem dan altijd contact op met de bereikbaar
via